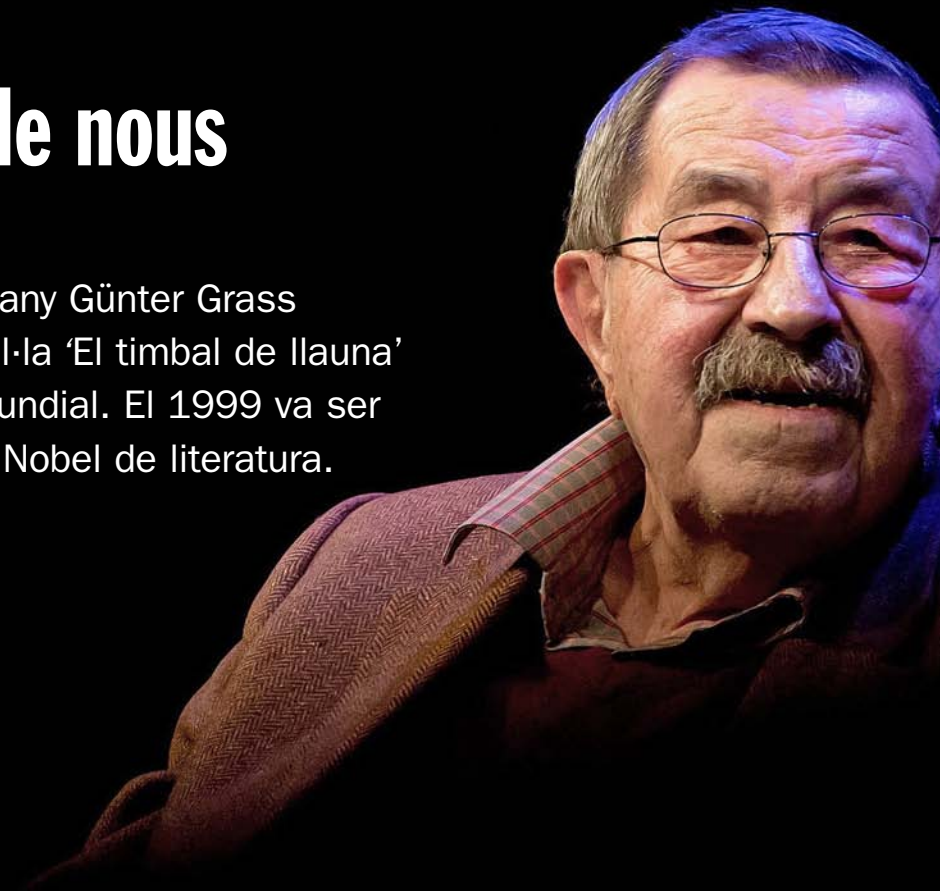


L'home que volia ser enterrat amb un sac de nous

Ha mort l'escriptor alemany Günter Grass a 87 anys. La seva novel·la 'El timbal de llauna' es convertí en un èxit mundial. El 1999 va ser guardonat amb el premi Nobel de literatura.



El premi Nobel Günter Grass va morir el matí del 13 d'abril, a 87 anys, en una clínica de Lübeck. Així ho va fer saber l'editorial de Grass, Steidl, a través de Twitter.

Des de l'èxit mundial de la novel·la *El timbal de llauna*, publicada el 1959, Grass ha estat considerat un dels autors més importants del món. Gràcies a aquest llibre –del qual es van vendre més de tres milions d'exemplars i que va ser traduït a vint-i-quatre llengües

diferents– també se li va concedir, el 1999, el premi Nobel de literatura. Grass va néixer el 16 d'octubre de 1927 a Danzig, on va anar a escola. El 1944 es va unir a l'exèrcit de l'aire com a soldat; després que el ferissin, va romandre fins al 1946 sota captivitat americana a Bayern. Després de formar-se com a picapedrer a Düsseldorf, va estudiar, de 1948 a 1952, dibuix gràfic i escultura a l'acadèmia d'art de Düsseldorf. Fins que no va publicar la seva primera

novel·la, *El timbal de llauna*, el 1959, Grass va viure a París.

El timbal de llauna va donar pas a l'anomenada trilogia de Danzig, formada per *El gat i la rata*, del 1961, i *Hundejahre* (“Anys difícils”), del 1963. Amb la seva obra literària, que inclou poemes i peces teatrals, Grass, que volia ser una icona pública, es va fer un nom com a intel·lectual amb opinió política. El 1965, 1969 i 1972 va provar sort a les urnes amb l'SPD (Par-



“El recordarem al costat de Goethe” (Paraules arran de la mort de Günter Grass)

Des de Salman Rushdie fins a Angela Merkel, passant per artistes i escriptors, diferents polítics parlen en record de Günter Grass. A més de per la seva obra literària i el seu compromís polític, l'apreciaven sobretot com a amic afectuós i en qui es podia confiar.

Una obra literària extraordinària, completada amb la valentia incondicional d'immiscir-se en debats polítics. Arreu del món, polítics, artistes i escriptors elogien el difunt premi Nobel Günter Grass.

El president d'Alemanya Joachim Gauck va ser un dels primers a donar el condol a la vídua Ute Grass. Va lloar l'obra de Grass com “un mirall meravellós del nostre país”. Grass, que va morir a 87 anys, va ser “un esperit polític combatiu i particular mentre va viure. No va tenir por ni de les crítiques ni de la polèmica. Va ser sempre un pioner en les intervencions en debats polítics, que va influenciar de manera considerable durant dècades”. “En les seves novel·les, relats i poemes trobem les esperances i els errors, la por i la nostàlgia, de tota una generació”.

La cancellera alemanya Angela Merkel va exaltar la importància de Grass “amb un respecte profund”. “Ha escrit una carta de condol a la vídua de Grass”, va explicar el portaveu del govern Steffen Seibert. Grass “ha explicat la història alemanya de la postguerra amb una qualitat artística i un compromís social i polític com n'hi ha pocs que tenen”, va escriure Merkel. “Amb la mort de Günter Grass Alemanya ha perdut un artista de qui m'acomio amb un respecte profund”. L'escriptor havia criticat Merkel en més d'una ocasió i li havia retret el risc que comporta el projecte d'Europa.

La ministra de Cultura d'Alemanya, Monika Grütters, va descriure Grass com un “autor universal”. “El seu llegat literari el recordarem al costat del de Goethe”, va dir. “Günter Grass ha estat un orador i assagista únic, i sobretot un gran narrador de la història contemporània d'Alemanya, que també era la seva. Ell ha polit aquesta història, l'ha treballada i també hi ha trobat unes quantes interpretacions que tant per als seus lectors com per als crítics van ser difícils de pair”.

El representant en funcions de l'SPD, Sigmar Gabriel, que estava profundament lligat a Grass, va mostrar el dolor que sentia per la seva pèrdua. “Grass ha estat un bon amic i conseller de la socialdemocràcia alemanya. Ha estat important tant en la literatura com en la política. Si no hagués estat per la seva veu –que ens recordava que cal ser tolerants–, pel seu compromís i voluntat i per les seves intervencions polítiques regulars, el nostre país seria més pobre”, va dir. “L'SPD es treu el barret davant de Günter Grass”.

“Günter Grass no sols s'ha guanyat respecte per haver lluitat –en les seves novel·les, poemes i peces teatrals– per la reconciliació de l'Alemanya de la postguerra amb els seus veïns, sinó que jo, juntament amb les seves obres literàries, també el recordaré pel seu compromís amb la política alemanya de l'asil i el clar posicionament que va mostrar vers els interessos de minories com la dels gitanos”, va dir la vice-presidenta alemanya Claudia Roth (dels Verds).

El director de teatre Luk Parceval, que al març va escenificar *El timbal de llauna* al teatre Thalia d'Hamburg, també es va mostrar profundament tocat per la mort de Grass. “Mentre vam parlar amb Grass sobre l'escenificació de l'obra es va crear un gran vincle entre nosaltres”. Feia poc que s'havia trobat amb Grass. “Era alegre. S'expressava amb claredat i, tot i la seva edat >>

tit Socialdemòcrata Alemany), sense ser-ne, però, membre oficial.

No va ser fins el 1982, després de la ruptura de la coalició socioliberal, que Grass va entrar a l'SPD; en va sortir deu anys després com a protesta per la política d'asil duta a terme pels socialdemòcrates. En les seves novel·les, poemes i discursos no va abandonar mai el debat polític, com per exemple en el relat *Mals averany*s, publicat el 1992, que tracta dels esforços que van fer



En atorgar-li el premi Nobel de literatura, l'Acadèmia sueca va dir que "amb faules extraordinàries Grass ha dibuixat la cara oblidada de la història".

>> avançada, no m'havia semblat pas que estigués tou o malalt. D'altra banda, en aquestes converses, sovint vaig sentir que es trobava en un punt en què ho havia aconseguit tot: tot estava dit. Tot estava escrit".

En el "punt àlgid" del segle XX", l'Acadèmia sueca va atorgar el premi Nobel de literatura a Günter Grass, va explicar Peter Wastberg, un membre del jurat. "La decisió, llavors (1999), la vam prendre conscientment. Ell era el segle XX, almenys després de Thomas Mann", va dir Wastberg amb la mirada posada a la decisió d'atorgar a Grass el premi Nobel de literatura.

"Amb Günter Grass, el món de la literatura perd un gran autor, i la nostra república, un dels seus ciutadans més combatius", va explicar Klaus Staack, el president de l'Acadèmia d'Art de Berlín. "Quan va veure que la democràcia estava en perill, no va defugir cap confrontació necessària". "Personalment, jo he perdut un amic en qui podia confiar tant per temes polítics com per altres de més pràctics".

Per a l'escriptor i periodista Tilman Spengler, amb la mort de Günter Grass s'acaba una era: "Günter ha atorgat a la literatura una responsabilitat social. Va ser ell qui va introduir en la literatura aquesta característica que té ara. Ell associa Grass, sobretot, "amb el seu riure, amb el seu amor per les narracions. Amb el seu esforç inesgotable per aconseguir els objectius socials que s'havia marcat. I amb la cordialitat amb què parlava d'altres col·legues".

L'escriptor Salman Rushdie va manifestar-se via Twitter: "És molt trist. Un gegant de debò, una font d'inspiració i un amic", va escriure Rushdie (autor d'*Els versos satànics*). "Toca el timbal per a ell, petit Oskar", va afegir en al·lusió a l'Oskar Matzerath, el protagonista de la novel·la de Grass *El timbal de llauna*.

Alemanya i els seus veïns de l'Europa oriental per reconciliar-se.

Cal recordar un dels escàndols més grans que va protagonitzar Grass: la publicació de la polèmica novel·la *Ein weites Feld* ("Un camí ample") el 1995. *Der Spiegel* portava una dura crítica de Marcel Reich-Ranicki, una

crítica literària, i va il·lustrar l'article de portada amb un dibuix en què Reich-Ranicki feia el llibre a miques. Això va fer que Grass mantingués de seguida una conversa amb *Der Spiegel*, que com a conseqüència va desencadenar un debat sobre què és adequat quan es fa crítica literària.

Controvèrsia després del premi Nobel.

Vint-i-set anys després de Heinrich Böll, el 1999 es va atorgar finalment el premi Nobel de literatura a un escriptor alemany, Günter Grass. L'Acadèmia sueca va justificar la seva decisió amb les paraules "amb faules extraordinàries Grass ha dibuixat la cara oblidada de la història" i va suposar que *El timbal de llauna* "formaria part de les obres literàries més importants del segle XX".

El 2006, hi va haver un descobriment que va causar gran indignació: quan tenia 17 anys Grass es va allistar a les joventuts de les SS; més tard, l'exèrcit de les SS el va citar i l'any 1944 va començar a treballar a Dresden per als tancs de la desena divisió de les SS. Els crítics li van retreure que hagués tardat tant a fer-ho públic, la qual cosa va perjudicar la seva autoritat moral.

Amb el poema "Was gesagt werden muss" ("El que cal dir")—que va aparèixer publicat a l'abril del 2012 als diaris *Süddeutschen Zeitung* (alemany), *La Repubblica* (italià) i *El País* de manera simultània— Grass va encetar una altra onada de protestes. El que aleshores era l'ambaixador d'Israel a Alemanya, Shimon Stein, en aquest poema va veure el senyal "d'una relació inquietant amb el seu passat, amb els jueus i amb Israel". L'últim llibre de Grass, publicat el 2010, va ser *Grimms Wörter. Eine Liebeserklärung* ("Les paraules dels Grimm: Una declaració d'amor").

Grass va estar casat amb la ballarina suïssa Anna Margareta entre els anys 1954 i 1978, amb qui va tenir tres fills i una filla. El 1979 es va casar amb l'organista Ute Grunert, amb qui va viure a la vora de Lübeck, on va morir dilluns passat.

Com van informar des de la pàgina web Günter Grass-Haus, l'escriptor tenia una infecció. "No hem rebut més notícies", diu una portaveu. Tot recordant l'autor, el museu va publicar a la seva pàgina web el poema de Grass "Wegzehrung" ("Provisions"), on diu que vol que l'enterrin amb un sac de nous i amb les dents més noves, perquè així, si se sentís cap soroll allà on descansés, podrien saber que és ell.

Redacció

© *Der Spiegel*

Traducció de Lluna Domínguez